

TALOUSNEUVOSTO

28.2.2023

Kokousmuistio 1/2023

Aika 22.2.2023 klo 10.00–11.30

Paikka Säätytalo sali 23

Läsnä Marin Sanna, puheenjohtaja
Haatainen Tuula
Häkämies Jyri
Jalonen Markku
Karhunen Minna
Löfgren Maria
Marttila Juha
Palola Antti
Tuppurainen Tytti
Henriksson Marketta (at.)
Kaukoranta Ilkka (at.)
Kuusi Tero (at.)
Sinko Pekka (s.)

1 Kokouksen avaus

Pääministeri avasi kokouksen klo 10.00 ja toivotti osanottajat tervetulleeksi kokoukseen. Erityisesti huomioitiin neuvoston uusi jäsen, Akavan puheenjohtaja Maria Löfgren. Pääministeri totesi päivän aiheena olevan *Julkisen talouden kehysjärjestelmän uudistamistarpeet*. Aiheesta kuullaan Etlan tutkimusjohtaja Tero Kuusen alustus sekä valtiovarainministeriön kommenttipuheenvuoro, jonka käyttää finanssineuvos Marketta Henriksson.

2 Julkisen talouden kehysjärjestelmän uudistamistarpeet

Tero Kuusi tarkasteli esityksessään julkisen talouden kehysjärjestelmän toimintaa ja kehittämistarpeita meneillään olevan, talousneuvostolle tilatun tutkimushankkeen pohjalta. Hankkeen tavoitteena on synnyttää monipuolista ja yhteiskunnallisesti relevanttia tietoa kehysjärjestelmästä ja sen kehittämismahdollisuuksista. Hankkeen toteutukseen osallistuu Etlan ohella London School of Economicsin ja Helsingin Yliopiston tutkijoita. Hankkeen loppuraportti julkaistaan maaliskuussa 2023.

Kuusi esitteli myös EU:n komission marraskuussa 2022 julkistamaan aloitetta EU-tason finanssipolitiikan sääntökehikon uudistamiseksi. Aloite yksinkertaistaisi EU:n finanssipolitiikan kehikkoa, eriyttäisi maiden kohtelua, tiukentaisi ohjausta ja ottaisi käyttöön uudenlaisia sanktioita. Aloite jättää kuitenkin avoimeksi muun muassa sen miten velkakestävyys määritellään ja miten sen saavuttaminen varmistetaan.

Marketta Henriksson tarkasteli kommenttipuheenvuorossaan marraskuussa 2022 julkitetun valtiovarainministeriön virkamiestyöryhmän näkemyksiä kehysjärjestelmän kehittämisestä sekä EU-tason sääntöuudistuksen etenemistä ja aikataulua. Poliittinen sitoutuminen ja omistajuus ovat keskeisessä asemassa sen suhteen, kuinka hyvin finanssipoliittiset säännöt toimivat ja kuinka hyvin niitä noudatetaan. Kehysjärjestelmässä lähtökohdaksi tulisi ottaa velkakestävyys. Etlan hankkeeseen sisältyvä kansainvälinen vertailu haastatteluineen tarjoaa arvokasta tietoa. EU-tason uudistuksia pyritään viemään eteenpäin hyvin kunnianhimoisella aikataululla jo kevään aikana.

3 Keskustelu

Alustuksien pohjalta käydyssä keskustelussa nousi esiin muun muassa seuraavia kysymyksiä ja näkökulmia:

- Julkisen velan saattaminen hallintaan tulee olemaan ensi hallituskauden keskeisiä haasteita hallituspohjasta riippumatta. Samaan aikaan julkisiin menoihin kohdistuu merkittäviä kasvupaineita mm. puolustuksen ja vihreän siirtymän osalta.
- Sote-sektorin menopaineet ovat koronan jälkivaikutusten ja väestön ikääntymisen myötä niin merkittäviä, ettei niitä pystytä kokonaisuudessaan kompensoimaan julkisten palveluiden tuottavuutta nostamalla.
- Julkisten menojen kehitykseen ja hallintaan liittyvää analyysia tarvitaan sekä päätöksenteon että julkisen keskustelun tueksi. Julkisen talouden tilanne ei kyselyjen valossa näyttäisi olevan kansalaisten päällimmäisiä huolenaiheita.
- Kehysjärjestelmä näyttää toimineen hyvin ns. normaalioloissa, mutta ei ole pystynyt estämään julkisen velan kasvua kriisien aikana.
- Kehysjärjestelmän uudistamiseen liittyviä keskeisiä kysymyksiä ovat tulopuolen mahdollinen sisällyttäminen kehyksiin, hyvinvointialueiden ja investointimenojen käsittely sekä poikkeusoloihin varautuminen.
- Velkakestävyuden näkökulmasta olisi perusteltua huomioida kehyksissä myös tulopuolen kehitys.
- Julkisen keskustelun vahvistaminen on potentiaalisesti tärkeä osa sääntöjen noudattamisen valvontaa.
- Kuntatalous on sote-uudistuksen jälkeenkin edelleen merkittävä osa julkista taloutta ja on syytä ottaa huomioon julkisten menojen hallintaan liittyviä menetelytapoja kehitettäessä. Kuntatalousohjelma on toiminut hyvin ja hillinnyt menojen kasvua. Itsehallinto edellyttää, että kunnilla on riittävästi taloudellista liikumavaraa ja paikalliset olosuhteet voidaan ottaa huomioon.

4 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti alustajia ja jäseniä hyvästä keskustelusta. Hän totesi kokouksen olleen kuluvan hallituskauden viimeinen ja kiitti jäseniä hyvästä yhteistyöstä. Talousneuvosto tekee arvokasta työtä ja edustaa kansainvälisestikin poikkeuksellista tapaa käydä avointa yhteiskunnallista keskustelua eri intressiryhmien välillä.

Sihteeristö toteuttaa vaalitauon aikana järjestöjä edustaville jäsenille kyselyn, jolla kerätään palautetta kuluneesta kaudesta ja kartoitetaan odotuksia seuraavalle hallituskaudelle.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.30.

Pekka Sinko
talousneuvoston pääsihteeri